

Hyvinvointikioskin perustaminen

Perusturvalautakunta 18.10.2022 § 67

Valmistelija

Perhe- ja mielenterveyspalvelujen johtaja Paula Pasanen-Aro

Hyvinvointikioskit edistävät asukkaiden hyvinvointia laaja-alaisesti. Keskeisin tavoite on terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen. Hyvinvointikioski - hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä kansalaisille -toimintamallia on kehitetty muun muassa Kuopiossa, Varkaudessa ja Lempäälässä. Kouvolassa on kehitetty Pointti-kohtaamispaikka, jossa kohtaavat kolmas sektori, asukkaat ja sote-palveluiden edustajat. Näissä malleissa on ansiokkaasti tarjottu moniammatillisia palveluita ja palveluneuvontaa matalalla kynnyksellä. Ylöjärven Hyvinvointikioskillä haluamme kehittää Hyvinvointikioski- toimintamallia entistä paremmin väestön tarpeita vastaaviksi vahvistamalla ehkäisevän mielenterveystyön osuutta mallissa. Ehkäisevä mielenterveystyö on myös ehkäisevää päihdetyötä.

Ylöjärven terveyskioski perustettiin 2009 SITRA:n kuntien kehittämishankkeessa ja on siitä lähtien palvellut terveydenhoitajatasoisella palveluvalikoimalla asukkaita vauvasta vaariin. Terveyskioskin keskeisin tavoite on alusta asti ollut terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen. Vuonna 2022 Terveyskioskin palveluihin kuuluvat terveyskioskivastaanotot (sisältäen terveysneuvonnan ja piensairaanhoidolliset toimenpiteet), Covid-19 / influenssarokotuspisteet, työttömien terveydenhoitajatasoiset palvelut kuten terveystarkastukset, Arkeen Voimaa -itsehoidon ryhmätoimintamalli ja järjestöyhteistyötä. Keskeisin työpiste on Elon kauppakeskuksessa sijaitsevilla kahdella toimitilalla.

Mielikioski perustettiin 2021 POIMI - Poikkeaa Mielipointtiin -hankkeessa. Mielikioski palvelee sähköisesti sekä paikan päällä perhekioskin ja terveysaseman tiloissa. Mielikioski toteuttaa kansallisen mielenterveysstrategian 2020-2030 tavoitteita tukemalla mielenterveyttä pääomana ja vahvistamalla mielenterveysosaamista niin asiakkaiden kuin työntekijöiden piirissä. Terveys- ja mielikioskien henkilökunta tekevät tiivistä yhteistyötä. Covid 19 -pandemiasta aiheutuneet hyvinvoinnin haasteet, hyvinvointialueelle siirtyminen ja kioskitoimintojen laajeneminen haastavat nyt matalan kynnyksen palveluita kehittymään.

Yhdistäminen vahvistaisi Ylöjärvellä tehtävää ennalta ehkäisevää matalan kynnyksen terveydenhoitotyötä. Samalla Hyvinvointikioski toteuttaisi SOTE-uudistuksen tavoitteita osallistumalla laadukkaiden sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdenvertaiseen tarjoamiseen ja tavoittelemalla terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista Ylöjärvellä. Lisäksi hyvinvointikioskiksi yhdistymisellä tavoitellaan palveluiden laadun vahvistamista ja toiminnan haavoittuvuuden vähentämistä. Hyvinvointikioskin ensisijainen tavoite olisi jatkossakin terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen tarjoamalla matalan kynnyksen palveluita; terveysneuvontaa, palveluohjausta, hyvinvointivalmennusta ja mielenterveyden tukemista/vahvistamista. Näissä palveluissa keskiössä olisi kokonaisvaltaisesti hyvinvoiva ylöjärveläinen.

Vaikuttavat matalan kynnyksen palvelut ovat moniammatillisia, monimenetelmäisiä ja poikkihallinnollisia. Tulevan Hyvinvointikioskin hyvinvointivalmennustyö rakennettaisiin ylittämään Ylöjärven kaupungin ja

Pirkanmaan hyvinvointialueen rajapinta. Yhteistyö liikuntatoimen kanssa on jo vahvaa ja tätä jatkettaisiin kehittämällä hyvinvointivalmennuspalvelua liikunnan ammattilaisten kanssa yhteistyössä. Lisäksi järjestöyhteistyö on perinteisesti ollut merkittävä osa Terveyskioskin työtä ja vertaistoiminta Mielikioskin työtä. Nämä olisivat jatkossakin merkittäviä yhteistyötoimintoja Hyvinvointikioskillä. Järjestöyhteistyö, vertaistoiminta ja elintapaohjaus ovat keskeisiä yhdyspintoja kaupungin hyvinvointityöhön. Hyvinvointikioski toimisi siis kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspinnassa.

Hyvinvointikioski -mallissa elintapaohjausta kehitettäisiin nykyaikaisempaan suuntaan kehittämällä muun muassa sähköisiä palveluita, joiden avulla asukkaat voivat vahvistaa omaa hyvinvointitietotaitoaan. Tulevaisuuden Hyvinvointikioski olisi osittain sähköinen. Yhteistyössä avosairaanhoidon digitaalisten palveluiden kehittäjien kanssa kehitetään ennaltaehkäisevän, terveysvalmentavan palvelun sähköisiä muotoja muun muassa chat, terveysvalmennukset ja -vastaanotot VideoVisitin välityksellä.

Yhdistämällä Terveyskioski ja Mielikioski Hyvinvointikioskiksi varmistaisimme myös tehokkaamman henkilöstöressurssien käytön ja tukisimme henkilöstön työhyvinvointia kohdentamalla osaamista oikein. Mielikioski tarjoaa asukkaille ja kaupungin työntekijöille MIELI – Suomen mielenterveys ry:n Mielenterveyden ensiapu® -koulutuksia ja näin vahvistaa mielenterveysosaamista kunnassa. Terveyskioskin terveydenhoitajat ovat vahvistaneet mielenterveysosaamistaan kouluttautumalla Mielikioskin työntekijäkoulutuksissa. Vastaavasti Mielikioskin työntekijät vahvistavat asiakkaiden arjen hallinnan tukemisen taitojaan perehtymällä Arkeen Voimaa -toimintamalliin. Arkeen Voimaa -toimintamalli on yksi Pirkanmaan hyvistä käytänteistä ja on tutkitusti todettu vaikuttavaksi.

Suunnitellussa ylöjärveläisessä Hyvinvointikioski -mallissa säilytettäisiin nyt vuokratut kaksi tilaa eli Terveyskioski ja sen viereinen rokotustila. Rokotustilana toimiva tila on muokattavissa monipalvelukäyttöön. Tilaa voidaan muokata olemassa olevilla huonekaluilla, jolloin saadaan ryhmätoimintatila, jossa voisivat kokoontua esim. Arkeen Voimaa-ryhmät, mutta siinä voidaan myös toteuttaa Ylöjärvellä tapahtuva kuntalaisten rokotustoiminta. Tilassa voitaisiin toteuttaa myös asiakkaiden digipalveluohjausta tai sosiaalityön ohjausta. Isoon tilaan on mahdollista siirtää toinen Mielikioskin äänieristetyistä PodBooth -meetingtiloista, jolloin mahdollistetaan Mielikioskin läsnäolotyö niin terveysasemalla kuin Elon kauppakeskuksessakin. Fyysisellä kioskien yhdistymisellä arvioidaan olevan mahdollisesti myönteistä vaikutusta Mielikioskille hakeutumisen helpottumisena entisestään erityisesti nuorten osalta. Kioskiperheeseen kuuluu myös lapsiperheiden kohtaamispaikkana toimiva Perhekioski.

Esitetyssä Hyvinvointikioskissa tulisivat työskentelemään terveyskioskin nykyiset neljä terveydenhoitajaa ja mielikioskin kaksi työntekijää. Työtiloina käytettäisiin nykyisin käytössä olevia kahta Elon kauppakeskuksessa vuokrattuna olevaa tilaa ja mielikioskin kahta tapaamistilaa. Työntekijöiden kanssa on pidetty toiminnan suunnittelukokous 19.9.2022. Tämä kokous toimi myös työntekijöiden kuulemistilaisuutena.

Esittelijä

Terveys- ja sosiaalijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään, että Terveyskioski- ja Mielikioskitoiminnot yhdistetään Hyvinvointikioski -palvelukokonaisuudeksi vuoden 2023 alusta. Yhdistämisen

myötä Mielikioski- toimintaa on myös mahdollista toteuttaa kauppakeskus Elossa olevan rokotustilan yhteydessä kuitenkin niin, että rokotustilan ensisijainen käyttötarkoitus on rokotustoiminnan toteuttaminen.

Päätös

Keskustelun aluksi esittelijä korjasi päätösehdotuksen muotoon ”Perusturvalautakunta päättää, että Terveyskioski- ja Mielikioskitoiminnat yhdistetään Hyvinvointikioski -palvelukokonaisuudeksi vuoden 2023 alusta. Yhdistämisen myötä Mielikioski- toimintaa on myös mahdollista toteuttaa kauppakeskus Elossa olevan rokotustilan yhteydessä kuitenkin niin, että rokotustilan ensisijainen käyttötarkoitus on rokotustoiminnan toteuttaminen.

Keskustelun jälkeen korjattu päätösehdotus hyväksyttiin
